

je picassovského rodu: hviezdíčkové oči a štylizácia nosa a úst (*Oči, Odpočinok*, drevorezy, 1947). Početné sú grafiky, v ktorých sa inšpirácia z obidvoch prameňov vyrovnáva do vyvážených harmonizujúcich, väčšinou dvojfigurálnych kompozícií (*Lampa, Ležiace, Model, Harmonikár*, drevorezy 1947). Miera štylizácie figúr týchto kompozícií zachováva jasný vizuálny vzťah k realite a nedosahuje ešte výrazovú deformáciu tvaru, charakteristickú pre diela picassovskej vrstvy.

Vcelku sú pre diela uvedenej vrstvy, vychádzajúcej z nemeckého expresionizmu, charakteristické jednoduché kompozičné riešenia, jednodušie dvojfigurálne, ktorých základným výrazovým prvkom je kontrast čiernej a bielej plochy. Prevažuje snaha o syntetizujúco chápanú tvarovú skladbu, ktorej nosná výrazová zložka je v intenzívnom citovo-psychologizujúcom náboji (*Márnosť*, drevorez, 1947). Tieto práce nie sú bez vzťahu ku Galandovým prácam podobného zamerania. Okrem lapidárnych plošných foriem sa často uplatňuje aj hrubá obrezaná lineárna kontúra tvaru (*Ruky*, drevorez).

Výraznejšia a expanzívnejšia je vrstva grafickej tvorby inšpirujúca sa Picassovým predvojnovým obdobím. Rozvíja sa paralelne s maľbou, rieši obdobné problémy nielen formálne, ale často i tematicky. Do správneho svetla stavia význam Picassa Hložníkova monografia: „Objavil teda Hložník pre modernú slovenskú grafiku už pri svojom nástupe dotiaľ nevyužitých polohy. Expresia takej pretvárajúcej a súčasne budujúcej vášne pred Hložníkom v našej grafike neexistovala.“²⁶

Ak teda predchádzajúca vrstva diel, oplodnená spoločnými východiskami, logicky vytvorila vertikálne i horizontálne väzby jednak na domácu tradíciu a jednak na vývin v štyridsiatych rokoch, táto druhá vrstva diel je pre vývin slovenskej grafiky činom objavovania nových možností výtvarného výrazu. A v prvom rade má význam pre Hložníka samého. Tu je totiž zárodok, odtiaľto sa rozvíja a rastie jeho dramatický výbušný talent, ktorý sa naplno prejaví v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch. Zujitkovanie picassovských podnetov nie je pre Hložníka jednostranné, ale mu poskytuje širšie



2. Vincent Hložník: *Vojna*: drevorez, 1947. Foto A. Červená.

pole pre odstupňovanie vyjadrenia obsahového posolstva.

Prvé picassovské filiácie sa objavujú v Hložníkovej maľbe v roku 1946. Vzniká charakteristická plošná trojuholníková štylizácia vyjadrená lámanou geometrizujúcou líniou, ktorá sa vzápätí objavuje aj v grafike (*Sediaci clown s koňom*, olej, 1946, *Šašo s koníkom*, drevorez, 1947). V grafikách tohoto typu je expresívnosť tlmená dekoratívnejším tónom, ktorý v niektorých dielach prevládne. Tu ešte doznieva nostalgický smútok vyjadrený prostredníctvom symbolických motívov (*Harlekýn s gitarou, Ukrižovaný, Pieta*, drevorezy, 1947). Geometrizujúci spôsob vrcholil v grafike listom *Trio*, drevorez,